

LCG WMS 08.008 d.d. 24 april 2008.

Samenvatting uitspraak

Instemmingsgeschil PO – artikel 12 lid 1 onder e WMS (vaststelling of wijziging van de verlofregeling van het personeel)

De PMR heeft niet ingestemd met het voorstel van het bevoegd gezag tot wijziging van de schooltijden. Het voorstel houdt in dat de groepen 1 tot en met 4 per schooljaar 930 uur les krijgen en dat de leerlingen en leerkrachten van deze groepen elke vrijdagmiddag vrij zijn. In de bovenbouw blijft de situatie ongewijzigd. In 2011 of 2012 wordt een besluit genomen over de wijze waarop het aantal lessen in de bovenbouw wordt aangepast.

Volgens de PMR zijn de vrije middagen niet gelijkwaardig aan de hele vrije dagen die men in het huidige systeem als compensatie geniet. Ook acht zij de grotere belasting van de jonge leerlingen een bezwaar. De PMR vreest dat er veel aanpassingen in het lesrooster nodig zullen zijn die ten koste van de kwaliteit van het onderwijs zullen gaan. De Commissie stelt vast dat de PMR de noodzaak om de lestijden aan te passen aan de maatschappelijke ontwikkelingen en de verlaging van de wekelijkse werkdruk van het personeel in de onderbouw, niet heeft weersproken. Het lesrooster van 940 uur is in de CAO PO als mogelijkheid opgenomen en de voorgestelde regeling betreft een beperkte groep leerkrachten en er blijven mogelijkheden om ook hele compensatiedagen op te bouwen. De zorg van de PMR voor de belasting van de leerlingen is onvoldoende onderbouwd. De discussie over de aanpassing van de lesstof die noodzakelijk zal zijn als het systeem ook voor de bovenbouw wordt ingevoerd zal te zijner tijd gevoerd moeten worden met inachtneming van de bevoegdheden van de MR en zijn geledingen. De Commissie oordeelt dat de argumenten van de PMR afgewogen tegen die van het bevoegd gezag onvoldoende gewicht hebben om te concluderen dat de PMR in redelijkheid de instemming heeft kunnen onthouden.

UITSPRAAK

Uitspraak inzake het geschil tussen

de Stichting A te B, verder te noemen 'het bevoegd gezag',

en

de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad van basisschool C te B, verder te noemen 'de PMR'

1. HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Het bevoegd gezag heeft zich bij schrijven van 26 februari 2008 met bijlagen gewend tot de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS, hierna te noemen 'de Commissie'.

Het bevoegd gezag heeft op verzoek van de Commissie bij schrijven van 18 maart 2008 de stukken aangevuld.

De PMR heeft bij schrijven van 2 april 2008 met bijlagen zijn standpunt aan de Commissie meegedeeld.

De Commissie heeft op 24 april 2008 het geschil behandeld in een openbare zitting te Utrecht.

Het bevoegd gezag heeft zich aldaar laten vertegenwoordigen door de heer D algemeen directeur van A en de heer E directeur van C.

De PMR is verschenen bij gemachtigden mevrouw F personeelslid, en de heer G lid PMR.

2. DE FEITEN

In januari 2006 heeft de directeur van C namens het bevoegd gezag een voorstel tot wijziging van de schooltijden voorgelegd aan het team van C. Volgens de huidige regeling hebben de leerkrachten wegens overschrijding van de lestaak recht op 13 vrije compensatiedagen (voorheen ADV), die deels collectief en geclusterd worden genoten.

Aanvankelijk behelsde het voorstel de keuze voor het zogeheten 940-urenrooster, welk rooster inhoudt dat alle groepen per jaar 940 uur les krijgen en dat de leerlingen en het personeel elke vrijdagmiddag vrij zijn. Van het team stond een grote meerderheid afwijzend tegenover dit voorstel. Tijdens een overleg van het bevoegd gezag met de PMR op 13 maart 2007 is een aangepaste regeling besproken.

Deze regeling houdt, voor zover hier van belang, het volgende in. De groepen 1 tot en met 4 krijgen 930 uur les per schooljaar, de leerlingen van deze groepen zijn op de woensdag- en vrijdagmiddag vrij en de leerkrachten van deze groepen zijn op vrijdagmiddag vrij. De lestaak van een fulltime leerkracht in de onderbouw bedraagt 930 uur, te weten de maximum lestaak conform de CAO PO. Voor de leerlingen en leerkrachten van de groepen 5 tot en met 8 treedt er geen wijziging op. Hier wordt 1000 uur les per schooljaar gegeven. Een fulltime leerkracht in de bovenbouw behoudt recht op 70 compensatie-uren die in hele dagen kunnen worden opgenomen. Een leerkracht in de onderbouw heeft de mogelijkheid uren te sparen voor hele compensatiedagen door op de vrijdagmiddag van groep te ruilen met een leerkracht uit de bovenbouw. In 2011 of 2012 wordt een besluit genomen over de wijze waarop het aantal lessen in de bovenbouw wordt aangepast.

Bij schrijven van 2 april 2007 heeft de PMR bericht de instemming aan het voorstel te onthouden. Het bevoegd gezag heeft op 17 april 2007 schriftelijk gereageerd op het standpunt van de PMR. Bij schrijven van 30 mei 2007 heeft de oudergeleding van de MR ingestemd met het voorstel, dat tevens een voorstel tot wijziging van de onderwijstijd inhoudt. De PMR heeft het bevoegd gezag bij schrijven van 18 juni 2007 bericht zijn standpunt te handhaven. Bij schrijven van 23 november 2007 heeft het bevoegd gezag de ouders van de leerlingen van de groepen 1 tot en met 3 een peiling over het voorstel voorgelegd. Van de uitgebrachte stemmen was een meerderheid voor de voorgestelde regeling.

Bij schrijven van 28 januari 2008 heeft de PMR aan het bevoegd gezag bericht definitief de instemming aan het voorstel te onthouden. Bij schrijven van gelijke datum heeft de oudergeleding van de MR het bevoegd gezag nogmaals bericht met het voorstel in te stemmen.

3. HET STANDPUNT VAN HET BEVOEGD GEZAG

Gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen hecht het bevoegd gezag eraan dat de nieuwe lestijdenregeling op C wordt ingevoerd. Het is een stabiel en eenduidig lesrooster waardoor voor de ouders en de kinderopvang een rustig en overzichtelijk patroon ontstaat. Dat is in het belang van de ouders en de leerlingen. De oudergeleding heeft ingestemd en de ouderpeiling heeft een positief resultaat opgeleverd.

Voor het personeel in de onderbouw wordt de wekelijkse werkdruk aanzienlijk verlaagd. Degenen die willen sparen voor hele compensatiedagen kunnen dat doen door met leerkrachten van de bovenbouw van groep te ruilen. Zo blijft ook voor hen de hele vrije dag – een belangrijk argument van de teamleden tegen het voorstel – naast andere opties tot de mogelijkheden behoren.

Het lesprogramma voor de bovenbouw verandert niet. Het fulltime personeel in de bovenbouw werkt meer uren dan in de CAO PO is bepaald en behoudt het recht op compensatiedagen.

Het besluit of, en zo ja hoe, ook de bovenbouw overgaat naar het nieuwe systeem wordt eerst genomen als is gebleken dat het systeem niet schadelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs. De nieuwe regeling wordt daarom niet in de loop van de komende jaren geleidelijk voor de bovenbouw ingevoerd.

4. HET STANDPUNT VAN DE PMR

Het merendeel van het team heeft negatief gereageerd op het voorstel voor de nieuwe lestijdenregeling.

Op de andere scholen van het bevoegd gezag waar wel met de regeling is ingestemd, werken wellicht minder fulltimers.

De ADV is een recht waarvoor salaris is ingeleverd. Hierdoor is er werkgelegenheid voor anderen ontstaan. De vraag is welke consequenties het voorstel heeft voor de collega's die leerkrachten tijdens de ADV vervangen.

De vrije vrijdagmiddagen zijn geen gelijkwaardige compensatie voor vrije dagen. Een vrije dag heeft lichamelijk en psychisch een heel ander effect op leerlingen en leerkrachten dan een vrije middag. Ruilen van dagen, waarvan sprake is in de voorgestelde regeling, is feitelijk geen optie, omdat de leerkrachten van de bovenbouw aangeven voor hele vrije dagen te kiezen. Bovendien brengt ruilen ook onrust teweeg voor de leerlingen.

Leerkrachten kunnen nooit zo maar een dagje vrij nemen. De ouders krijgen een jaarplanning van alle schooltijden en vrije dagen. Zij kunnen dus ruim van tevoren maatregelen nemen. Voor de ouders blijven de schooltijden overigens toch nog ongelijk lopen, nu de bovenbouwleerlingen op de vrijdagmiddag naar school moeten. De ongelijke schooltijden zijn voor de ouders een tijdelijk ongemak; het personeel is voor langere tijd aan de regeling gebonden.

De leerlingen in de onderbouw worden als gevolg van de nieuwe regeling zwaarder belast. Nu al blijkt het gelijk trekken van de begin- en eindtijden, dat reeds is ingevoerd, voor de jongste leerlingen extra belastend te zijn. Gelet op hun beperkte spanningsboog is het de vraag of het zwaardere programma, zoals dat nu wordt voorgesteld, de effectiviteit van het onderwijs ten goede komt. Bovendien gaat de waardevolle oudste kleutermiddag verloren.

De gevolgen van het voorstel voor wat betreft de aanpassingen in de lesstof zijn nog niet goed in kaart gebracht. Gevreesd wordt dat er veel aanpassingen in de leerstof noodzakelijk zullen zijn, die ten koste van de kwaliteit van het onderwijs op De Hoogakker zullen gaan.

Van een gezamenlijke afsluiting van de week of van projecten op vrijdagmiddag voor leerlingen en/of leerkrachten kan geen sprake meer zijn.

De huidige regeling kan beter gebruikt worden om een lange periode van 9 á 10 weken te doorbreken met 2 clusters.

De belangen van de ouders zijn niet goed onderzocht. De enquête was een eenzijdig voorstel van het bestuur en de oudergeleding van de MR.

De communicatie met het bevoegd gezag over dit voorstel is niet goed verlopen. In plaats van met elkaar in gesprek te gaan om tot consensus te komen werden alleen de argumenten weerlegd. In de brief aan de ouders zijn de argumenten van het team niet aan bod gekomen.

5. BEVOEGDHEID EN ONTVANKELIJKHEID

Het geschil betreft een voorstel tot wijziging van de verlofregeling voor het personeel. Op grond van artikel 12 lid 1 aanhef en onder e WMS behoeft het voorstel de instemming van de PMR. De PMR heeft de instemming geweigerd. Het bevoegd gezag wenst het voorstel te handhaven en heeft het geschil aan de Commissie voorgelegd. De Commissie is bevoegd van het geschil kennis te nemen op grond van artikel 31 aanhef en onder a WMS.

Het bevoegd gezag heeft zijn verzoek binnen de daarvoor op grond van artikel 32 lid 1 WMS geldende termijn aan de Commissie gedaan. Het verzoek is dus ontvankelijk.

6. HET OORDEEL VAN DE COMMISSIE

Op grond van artikel 32 lid 3 WMS beoordeelt de Commissie of de PMR in redelijkheid tot het onthouden van de instemming heeft kunnen komen of dat er sprake is van bepaalde zwaarwegende omstandigheden die het voorstel van het bevoegd gezag rechtvaardigen. De Commissie toetst - in eerste instantie - de redelijkheid van het standpunt van de PMR om niet in te stemmen met het voorstel. De Commissie weegt hierbij de argumenten van de PMR en die van het bevoegd gezag. De Commissie oordeelt dat de PMR in redelijkheid de instemming heeft kunnen onthouden indien zij de argumenten van de PMR en het bevoegd gezag even zwaar acht dan wel indien zij de argumenten van de PMR zwaarder acht dan die van het bevoegd gezag. Is dit het geval, dan kan het bevoegd gezag zijn voorgenomen besluit niet omzetten in een definitief besluit en dat vervolgens tot uitvoering brengen, tenzij de Commissie - in tweede instantie - tot het oordeel komt dat er sprake is van (door het bevoegd gezag naar voren te brengen) zwaarwegende omstandigheden van zodanig gewicht, dat zij de uitvoering van het voorstel van het bevoegd gezag niettemin rechtvaardigen.

Alvorens in te gaan op de argumenten van partijen stelt de Commissie vast dat blijkens de verklaringen van partijen ter zitting niet in geschil is dat de voorgestelde regeling binnen de kaders blijft van hetgeen in de geldende CAO PO ten aanzien van arbeidsduur is bepaald.

Het bevoegd gezag stelt dat het noodzakelijk is om de lestijden aan te passen aan de maatschappelijke ontwikkelingen waarbij schooltijden, kinderopvang en werktijden van de ouders zoveel mogelijk op elkaar moeten worden afgestemd. Daarnaast voert het bevoegd gezag de verlaging van de wekelijkse werkdruk van het personeel in de onderbouw aan als argument voor het voorstel. De PMR heeft deze argumenten op zichzelf niet weersproken.

Ten aanzien de argumenten van de PMR met betrekking tot het verlies van de mogelijkheid om hele compensatiedagen op te nemen, overweegt de Commissie als volgt.

De Commissie stelt in de eerste plaats vast dat het invoeren van een lesrooster van 940-uren voor alle groepen als mogelijkheid in artikel 2.2 CAO PO is opgenomen.

De voorgestelde regeling heeft betrekking op een beperkte groep leerkrachten, namelijk de fulltime leerkrachten in de groepen 1 tot en met 4. De regeling heeft voor de parttimers en voor de leerkrachten in de bovenbouw geen gevolgen. Op het argument dat het aantal fulltime leerkrachten op C groter zou zijn dan op andere scholen van het bevoegd gezag is de PMR niet meer teruggekomen nadat het bevoegd gezag dit ter zitting uitdrukkelijk heeft weersproken. De Commissie laat dit argument verder buiten beschouwing.

De regeling biedt de mogelijkheid aan de leerkrachten in de onderbouw om door te ruilen hele verlofdagen op te bouwen. Zonder hier nader op de praktische invulling in te gaan acht de Commissie het onaannemelijk dat de wens van de bovenbouwleerkrachten om hun hele verlofdagen te behouden aan deze mogelijkheid in de weg staat, met name gelet op de omvang van de compensatie-uren voor een fulltime leerkracht in de bovenbouw.

Ten aanzien van de argumenten van de PMR met betrekking tot de zorg omtrent de te zware belasting van met name de jonge leerlingen, het wegvallen van de oudste kleutermiddag en de kwaliteit van het onderwijs overweegt de Commissie het navolgende.

De voorgestelde regeling is inmiddels ingevoerd op de andere scholen van het bevoegd gezag. Desgevraagd hebben zowel het bevoegd gezag als de PMR ter zitting verklaard dat zij van deze scholen, waar inmiddels bijna 2 schooljaren met de nieuwe regeling wordt gewerkt, geen signalen hebben ontvangen dat er negatieve gevolgen ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs zijn opgetreden als gevolg van de nieuwe regeling. De PMR beschikt zoals ter zitting is gebleken ook niet over andere op feiten gebaseerde gegevens die de geuite zorgen ondersteunen.

Het bevoegd gezag heeft verklaard dat de regeling pas voor de bovenbouw wordt ingevoerd als gebleken is dat het systeem niet schadelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs. De discussie over de gevolgen van de regeling voor de aanpassing van de lesstof is het bevoegd gezag voornemens te voeren in de komende periode. De Commissie overweegt dat voor wat betreft de medezeggenschap deze discussie gevoerd dient te worden met in achtname van artikel 10 aanhef en onder b WMS alsmede artikel 12 lid 1 aanhef en onder h WMS. Naar het oordeel van de Commissie bieden beide bepalingen de PMR voldoende mogelijkheden om zijn zorgen zowel over de kwaliteit van het onderwijs als de belasting van het personeel alsdan aan de orde te stellen.

De Commissie neemt bij de beoordeling van dit onderdeel van de argumentatie van de PMR ook de positieve opstelling van de oudergeleding en de positieve uitkomst van de enquête onder de ouders in aanmerking. Daarbij moet ervan worden uitgegaan dat het belang van hun kinderen een belangrijke rol heeft gespeeld bij het oordeel van de ouders over het voorstel. Of de ouderenquête juist is uitgevoerd, staat binnen het bestek van dit geschil tussen bevoegd gezag en PMR overigens niet ter beoordeling van de Commissie.

Ten aanzien van de communicatie overweegt de Commissie dat uit de stukken blijkt dat deze zowel mondeling als schriftelijk heeft plaats gevonden. Naar het oordeel van de Commissie is het bevoegd gezag in voldoende mate ingegaan op de argumenten van de PMR en heeft het mogelijkheden aangegeven en ruimte geboden om aan bezwaren van de PMR in de praktijk tegemoet te komen, waaronder die met betrekking tot het wegvallen van de oudste kleutermiddag en de gezamenlijke weekafsluiting. Uit de stukken is voorts niet gebleken dat de PMR een of meer alternatieven heeft ontwikkeld en vervolgens in het overleg met het bevoegd gezag heeft betrokken. Ter zitting heeft de PMR zonder nadere toelichting de mogelijkheid geopperd om de huidige regeling te gebruiken om lange schoolperioden te doorbreken. Naar het oordeel van de Commissie heeft de PMR voldoende gelegenheid gehad om deze mogelijkheid, zo hier sprake is van een alternatief, in de discussie, die vanaf begin 2007 loopt, in te brengen.

Het geheel overziende komt de Commissie tot het oordeel dat de argumenten van de PMR afgewogen tegen die van het bevoegd gezag onvoldoende gewicht hebben om te concluderen dat de PMR in redelijkheid de instemming heeft kunnen onthouden.

7. DE UITSPRAAK

De Commissie spreekt uit:

1. dat de PMR niet in redelijkheid tot het onthouden van de instemming aan het voorstel tot wijziging van de lestijden van 13 maart 2007 heeft kunnen komen;
2. dat het bevoegd gezag het voorstel van 13 maart 2007 tot wijziging van de lestijden van C mag omzetten in een definitief besluit.

Aldus gedaan op 24 april 2008 te Utrecht door mr. H.C. Naves, voorzitter, prof. mr. dr. D. Mentink, lid, mr. dr. W.J.J. Beurskens, lid, in tegenwoordigheid van mr. M. de Bont-Hanenkamp, secretaris.

w.g.

mr. H.C. Naves,
voorzitter

w.g.

mr. M. de Bont-Hanenkamp,
secretaris

Tegen deze uitspraak staat op grond van artikel 36 lid 3 WMS beroep open bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam, Postbus 1312, 1000 BH Amsterdam.

Het beroep wordt ingediend binnen een maand nadat het bevoegd gezag dan wel de PMR van de uitspraak op de hoogte is gesteld.

Op grond van artikel 36 lid 4 WMS kan het beroep uitsluitend worden ingesteld ter zake dat de Commissie een onjuiste toepassing heeft gegeven aan het bepaalde in de wet.